

۱۲۹ م

دانشگاه شهید بهشتی

پژوهشکده لیزر و پلاسما

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد فوتونیک

عنوان:

ساخت و ارزیابی دیودهای نورگسیل آلی و پلیمری چند لایه با ساختارهای

ITO/PEDOT:PSS/PVK/Alq3/Al و

ITO/PEDOT:PSS/PVK:PBD:Dye/Al

دانشجو:

نعیمه ترابی

استاد راهنما:

۱۳۸۸/۱۰/۲۷

دکتر عزالدین مهاجرانی

مستند در کتابخانه
مستند در کتابخانه

مرداد ۸۸

۱۲۹۳۸۱

دانشگاه شهید بهشتی

تاریخ .....

شماره .....

پوسته .....

بسمه تعالی

«صور تجلسه دفاع از پایان نامه دانشجویان دوره کارشناسی ارشد»

تهران ۱۹۸۳۹۶۳۱۱۳ اوین

تلفن: ۲۹۹۰۱

بازگشت به مجوز دفاع شماره ۱۵۹۳/۰۲+۰۵ مورخ ۸۸/۵/۳ جلسه هیأت داوران ارزیابی پایان نامه خانم نعیمه ترابی میرزایی به شماره شناسنامه ۶۲۷۱۱ صادره از یزد متولد ۱۳۶۱ دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته فوتونیک با عنوان:

ساخت و ارزیابی دیودهای نور گسیل آلی و پلیمری چند لایه با ساختارهای ITO/Pedot:PSS/PVK:PBD:Dye/Al و ITO/PEDOT:PSS/PVK/Alq3/Al...

به راهنمایی: دکتر عزالدین مهاجرانی

طبق دعوت قبلی در تاریخ ۸۸/۵/۱۱ تشکیل گردید و براساس رأی هیأت داوری و با عنایت به ماده ۲۰ آئین نامه کارشناسی ارشد مورخ ۷۵/۱۰/۲۵ پایان نامه مزبور با نمره ..... ۱۹ و درجه عالی... مورد تصویب قرار گرفت.

۱- استاد راهنما: دکتر مهاجرانی

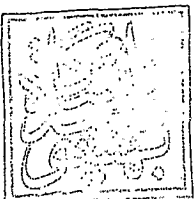
۲- استاد مشاور: ---

۳- استاد داور داخل و نماینده تحصیلات تکمیلی: دکتر قناعت شعار

۴- استاد داور: دکتر نبید

پژوهشگاه شهید بهشتی

شماره (۸۲۰)

تقدیم به

همسر مهربانم

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودش که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان
است

و

پدر و مادر فداکارم

به پاس تعبیر عظیم و انسانی شان از کلمه ایثار و از خودگذشتگی

تشکر و قدردانی

در آغاز بر خود لازم می‌دانم که از زحمات بی‌دریغ، تلاش‌های بی‌وقفه و راهنمایی‌های ارزشمند استاد گرامی جناب آقای دکتر مهاجرانی در راستای انجام این پروژه تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از زحمات پدر و مادر و همسر گرامی ام و کلیه کسانی که در دوران تحصیل همواره مشوق و پشتیبان اینجانب بوده اند کمال تشکر را دارم.

از دانشجویان صمیمی و مهربان پژوهشکده لیزر و پلاسما، مرضیه ضمیری، مهرداد مرادی، شاهین باقری، راضیه محزون، محمود بهزادی راد و دیگر اعضای آزمایشگاه پلیمر و مواد آلی سپاسگزارم.

فهرست مطالب

چکیده

فهرست

۱	فصل اول؛ مقدمه و تاریخچه.....
۲	۱-۱ مقدمه.....
۳	۲-۱ ساختار معمول دیودهای نورگسیل آلی.....
۶	۳-۱ وضعیت ترازهای انرژی و فرایندهای فیزیکی دیودهای نورگسیل آلی.....
۸	۴-۱ مقایسه‌ای بین LED های آلی و غیرآلی.....
۱۱	۵-۱ روند رشد و گسترش دیودهای نورگسیل آلی در دهه های گذشته.....
۱۵	۶-۱ حال و آینده تجاری شدن دیودهای نورگسیل آلی.....
۱۷	۷-۱ تفاوت بین OLED & PLED.....
۱۸	۸-۱ خلاصه مطالعات انجام شده در این کار.....
۱۹	فصل دوم؛ شرح فرآیندهای فیزیکی در دیود نورگسیل آلی.....
۲۰	۱-۲ مقدمه.....
۲۱	۲-۲ تزریق حامل‌های بار.....
۲۲	۱-۲-۲ کاهش سد توسط بارهای تصویری.....
۲۳	۲-۲-۲ گسیل ترمیونیک.....
۲۴	۳-۲-۲ گسیل میدانی.....

۲۵	..... ۳-۲ تراپرد حامل‌های بار
۲۷	..... ۴-۲ بازترکیب و واهلش تابشی
۲۹	..... ۵-۲ روش‌های انتقال انرژی
۲۹	..... ۱-۵-۲ انتقال انرژی فورستر
۳۰	..... ۲-۵-۲ انتقال انرژی دکستر
۳۱	..... ۶-۲ مدل‌هایی برای توصیف عملکرد دیویدهای نورگسیل آلی
۳۱	..... ۱-۶-۲ مدل‌های ساده برای توصیف نمودار ولتاژ-جریان
۳۵	..... ۷-۲ بازده الکترولومینوسانس
۳۷	..... ۸-۲ مواد بکار رفته در دیویدهای نورگسیل آلی
۳۷	..... ۱-۸-۲ آند
۳۸	..... ۲-۸-۲ کاتد
۳۹	..... ۳-۸-۲ مواد انتقال‌دهنده الکترون و حفره
۴۰	..... ۴-۸-۲ مواد تابش‌کننده
۴۱	..... ۹-۲ خواص مواد انتقال‌دهنده حفره و انتقال‌دهنده الکترون
۴۲	..... ۱-۹-۲ مثال‌هایی از پلیمرهای انتقال‌دهنده الکترون
۴۳	..... ۲-۹-۲ مثال‌هایی از پلیمرهای انتقال‌دهنده حفره
۴۵	..... فصل سوم، معرفی (Alq3) aluminum tris(8-hydroxyquinoline)
۴۶	..... ۱-۳ مقدمه
۴۷	..... ۲-۳ مروری بر تحقیقات انجام شده بر روی Alq3
۴۷	..... ۱-۲-۳ تعیین محل بازترکیب
۴۹	..... ۲-۲-۳ درک حالت‌های پراکنجته

۵۲	..... ۳-۲-۳ تغییر طول موج تابشی
۵۴	..... ۴-۲-۳ بهبود بازده
۵۴	..... ۳-۳ فرسایش Alq3
۵۶	..... فصل چهارم؛ مواد و روش های آماده سازی نمونه
۵۷	..... ۱-۴ مواد
۵۸	..... ۲-۴ آماده سازی زیر لایه
۶۰	..... ۳-۴ آماده سازی نمونه برای تهیه طیف فتولومینوسانس
۶۲	..... ۴-۴ اندازه گیری خواص الکتریکی
۶۳	..... ۵-۴ اندازه گیری ضخامت
۶۴	..... ۶-۴ لایه نشانی فیلم های نازک آمورف
۶۶	..... ۱-۶-۴ مراحل لایه نشانی چرخشی
۶۷	..... ۲-۶-۴ عوامل موثر بر ضخامت در روش لایه نشانی چرخشی
۶۸	..... ۷-۴ ساخت قطعه
۶۹	..... فصل پنجم، ارزیابی دیودهای آلی و پلیمری ساخته شده
۷۰	..... ۱-۵ بررسی اثر آلایدین رنگینه بر طیف فتولومینوسانس لایه های پلیمری با ساختار PVK:PBD
۷۶	..... ۲-۵ دیودهای نورگسیل پلیمری
۷۶	..... ۱-۲-۵ دیودهای ساخته شده با ساختار ITO/PVK:PBD:C6/Al
۷۷	..... ۱-۱-۲-۵ اثر ضخامت لایه آلی بر منحنی ولتاژ جریان
۷۸	..... ۲-۱-۲-۵ اثر ضخامت لایه آلی بر طیف الکترو لومینوسانس دیود ساخته شده
۷۹	..... ۳-۱-۲-۵ اثر غلظت رنگینه بر منحنی ولتاژ - جریان
۸۰	..... ۴-۱-۲-۵ اثر غلظت رنگینه بر طیف الکترو لومینوسانس

- ۵-۲-۱-۵ بررسی خواص الکتریکی و اپتیکی لایه پلیمری PEDOT:PSS و تاثیر آن بر عملکرد دیود..... ۸۲
- ۵-۲-۱-۵ الف: اثر بازیخت حرارتی بر خواص الکتریکی و اپتیکی PSS:PEDOT..... ۸۲
- ۵-۲-۱-۵ ب: تاثیر لایه PEDOT:PSS بر خواص اپتیکی و الکتریکی دیودها..... ۸۶
- ۵-۲-۲-۲ مشخصه یابی دیودهای ساخته شده با ساختار ITO/PVK:PBD:Nile Red..... ۸۸
- ۵-۲-۲-۱ طیف الکترو لومینوسانس..... ۸۹
- ۵-۲-۲-۲ نمودار ولتاژ - جریان..... ۹۲
- ۵-۲-۲-۳ اثر لایه تزریق کننده حفره..... ۹۳
- ۵-۳-۱ ساخت و ارزیابی دیودهای نورگسیل آلی چند لایه با استفاده از لایه های تبخیری Alq3..... ۹۵
- ۵-۳-۱.۱ طیف جذبی و فتولومینوسانس..... ۹۵
- ۵-۳-۲ دیود نورگسیل آلی چند لایه با ساختار PVK/Alq3..... ۹۷
- ۵-۳-۳ تاثیر ضخامت بر طیف الکترو لومینوسانس و منحنی ولتاژ - جریان..... ۹۹
- ۵-۳-۴ بررسی مدل های انتقال بار..... ۱۰۱
- ۵-۳-۵ نقش لایه تزریق کننده حفره..... ۱۰۳
- ۵-۳-۶ مقایسه طیف تابشی دیود های آلی و پلیمری ساخته شده..... ۱۰۴
- فصل ششم، جمع بندی و نتیجه گیری..... ۱۰۶
- مراجع..... ۱۰۹

چکیده:

در این پایان نامه به بررسی دیودهای نورگسیل آلی و پلیمری چند لایه پرداخته شده است. در ابتدا ساختار پلیمری ITO/PEDOT:PSS/PVK:PBD:dye/Al بررسی و اثر رنگینه‌های مختلف، با غلظت‌های مختلف روی مشخصه‌ها و بازده دیود مورد بررسی قرار گرفته است.

در مرحله بعد به منظور تهیه دیودهای نورگسیل چند لایه که از مواد آلی مولکول کوچک تشکیل شده اند تبخیر لایه آلی Alq₃ انجام شده است و سپس این لایه در ساختار ITO/PEDOT:PSS/PVK/Alq₃/Al بکار برده شده است. دیود مورد نظر با مدل‌های مختلف تزریق و انتقال مشخصه یابی و اثر ضخامت لایه تبخیری بر روی طیف الکترو لومینوسانس و منحنی ولتاژ جریان مورد مطالعه قرار گرفته است.

در هر دو ساختار لایه پلیمری PEDOT:PSS نقش تزریق کننده حفره را دارد و اثر آن در مشخصه‌های دیود بررسی شده است. در پایان طیف تابشی دو ساختار آلی و پلیمری با هم مقایسه شده است.

فصل اول

مقدمه و تاریخچه

فصل ۱

مقدمه و تاریخچه

۱-۱ : مقدمه

در سال‌های اخیر استفاده از مواد آلی جهت ساخت دیودهای نورگسیل آلی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. یک دیود نورگسیل آلی از لایه نازکی از مواد آلی که بین دو الکترود قرار گرفته، تشکیل شده است که با اعمال ولتاژ به دو سر دیود و بازترکیب الکترون و حفره، نور تولید می‌شود. کاربرد اصلی دیودهای نورگسیل آلی در ساخت نمایشگرها و صفحات نورگسیل می‌باشد. به علت سادگی و قیمت پایین در ساخت، قابلیت ساخته شدن به صورت لایه‌های نازک و منعطف، عدم نیاز به نور پس‌زمینه، شفافیت، تمام‌رنگ بودن، عدم بستگی کیفیت تصاویر به زاویه دید، محدوده دمایی گسترده، کیفیت بالا، زمان پاسخ‌دهی سریع (از ۱ تا ۱۰ میکروثانیه)، ولتاژ پایین اعمالی مورد نیاز و وزن اندک، این نوع از دیودها نسبت به دیودهای غیرآلی برتری محسوسی دارند. علاوه بر مزایای ذکر شده می‌توان به سازگاری مواد بکار رفته در این نمایشگرها با محیط‌زیست نیز اشاره کرد. چون اغلب این مواد، مواد آلی و پلیمری می‌باشند که به راحتی در طبیعت تجزیه پذیرند.

یکی دیگر از مهمترین کاربردهای نورگسیل آلی قابلیت استفاده از این دیودها به عنوان منبع نور می‌باشد

ساخت دیودهای نورگسیل آلی برای اولین بار در کشور در آزمایشگاه فوتونیک مواد آلی و پلیمرها، در دانشگاه شهید بهشتی شروع شده است و در حال حاضر بررسی‌ها برای افزایش بازده این دیودها، بهینه کردن شرایط آزمایش و بررسی پارامترهای مؤثر در بدست آوردن نوری پایدار ادامه دارد. با ادامه فعالیت‌ها در این زمینه انتظار می‌رود فناوری لازم در داخل ایران برای صنعتی کردن نمایشگرهای دیود آلی بوجود آید که با توجه به نقش مهم آن به عنوان نسل جدید نمایشگرها می‌توان به آینده این صنعت امیدوار بود

۲-۱ ساختار معمول دیودهای نورگسیل آلی

دیودهای نورگسیل آلی شامل چند لایه متوالی هستند که بین دو الکترود قرار گرفته اند. با اعمال ولتاژ به این ساختار، حامل‌های بار در حضور میدان الکتریکی قابلیت حرکت پیدا می‌کنند. در اثر بازترکیب حامل‌های بار و تشکیل حالت‌های برانگیخته تابشی، گسیل نور از این قطعه اتفاق می‌افتد. لایه‌های اصلی این نوع ساختارها در شکل ۱-۱ نشان داده شده‌اند.

در حالت بایاس مستقیم، حفره‌ها از طریق آند و الکترون‌ها از طریق کاتد به داخل لایه‌ها تزریق می‌شوند. حامل‌های تزریق شده از طریق لایه‌های انتقال‌دهنده منتقل شده و در لایه تابش کننده به یکدیگر می‌رسند. در آنجا اکسایتون‌ها^۱ (حالت‌های برانگیخته خشی یا همان جفت الکترون حفره) شکل می‌گیرند که با احتمال معینی با گسیل فوتون به حالت پایه می‌آیند.

برای دستیابی به بازده بالا (یعنی فوتون‌های تابش شده به الکترون‌های تزریق شده) لایه‌های به کار رفته باید دارای خواص خاصی باشند. لایه تزریق کننده حفره (HIL^۲) نقش تزریق آسان‌تر حفره از آند به لایه انتقال‌دهنده حفره (HTL^۳) را دارد. برای این منظور باید تراز انرژی HOMO^۴ مربوط به لایه تزریق کننده حفره بین تراز HOMO لایه انتقال‌دهنده حفره و انرژی یونیزاسیون آند قرار داشته باشد. شمای ساده‌ای از دیاگرام انرژی در شکل ۲-۱ نمایش داده شده است.

ترازهای HOMO و LUMO رفتاری شبیه به ترازهای ظرفیت و رسانش در نیمه‌رساناهای غیر آلی دارند. لایه انتقال‌دهنده حفره باید به گونه‌ای باشد که تحرک‌پذیری حفره در آن بالا باشد و از طرفی باید از رسیدن الکترون‌ها به الکترود مقابل (کاتد) تا حد زیادی جلوگیری کند. بعلاوه میزان عبور در لایه‌های آلی در محدوده طول موج تابشی باید بالا باشد. موقعیت تراز HOMO و LUMO لایه تابش کننده باید به گونه‌ای باشد که تزریق الکترون و حفره از لایه‌های مجاور امکان پذیر باشد. از طرفی بازده فوتولومینوسانس (نسبت

¹ exciton

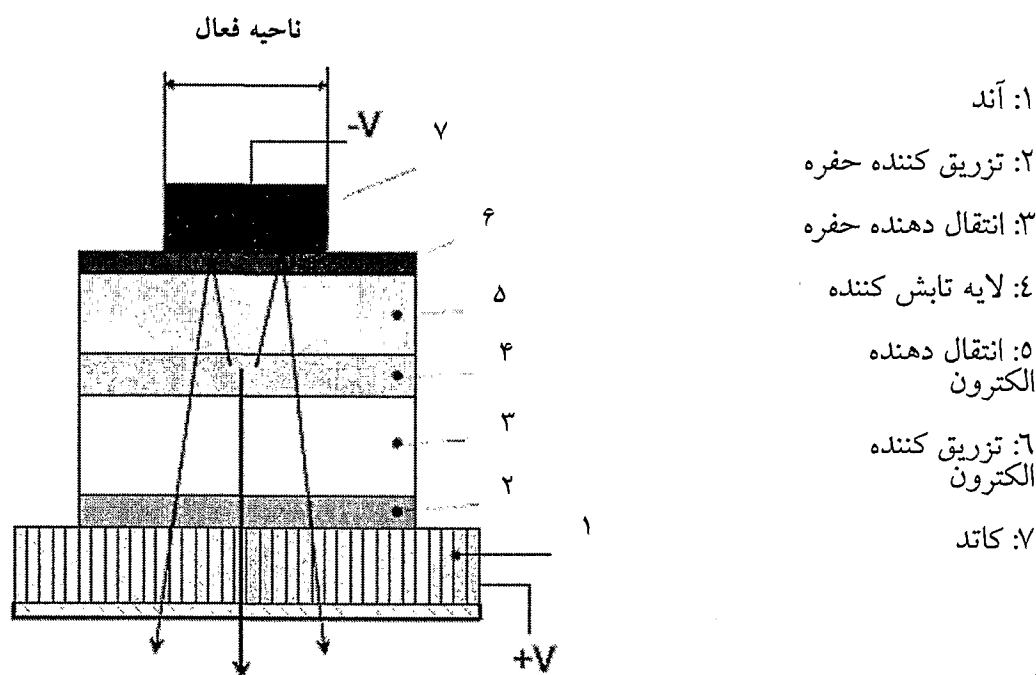
² Hole injection layer

³ Hole transport layer

⁴ highest occupied molecular orbital

⁵ Lowest unoccupied molecular orbital

اکسایتون‌های تابشی به کل اکسایتون‌های تشکیل شده) ماده تابش کننده باید بالا باشد. لایه‌های تزریق کننده و انتقال‌دهنده الکترون هم دارای خواص تکمیلی این لایه‌ها هستند. در این لایه‌ها تناسب لایه LUMO و تحرک پذیری الکترون اهمیت دارد.

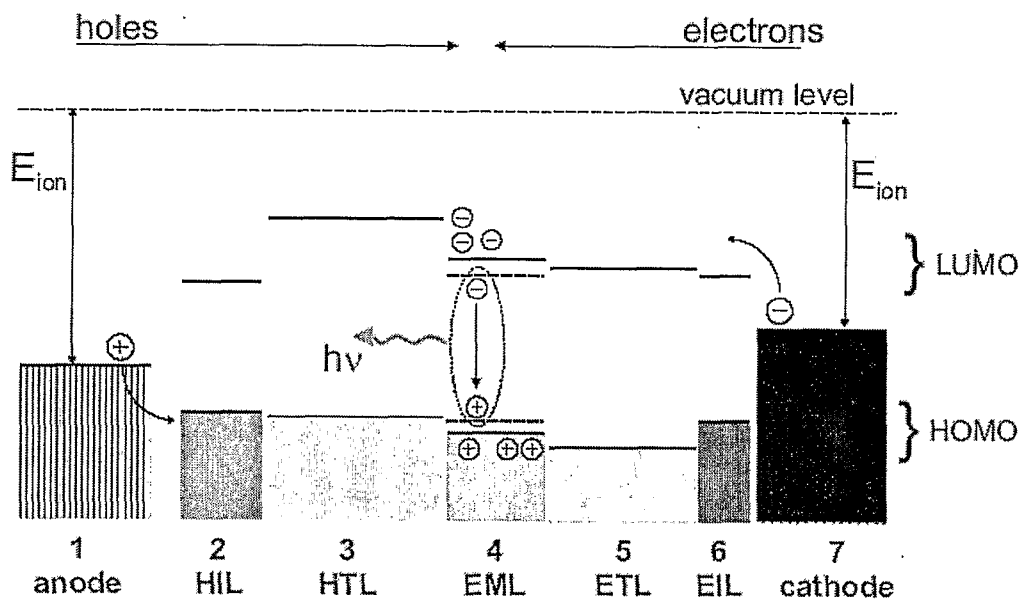

شکل ۱-۱: ساختار کلی دیودهای نورگسیل آلی

الکترودی که به عنوان آند استفاده می‌شود باید انرژی یونیزاسیون بالایی داشته باشد تا بتواند حفره‌ها را به تراز HOMO لایه HIL تزریق کند. از طرفی کاتد باید تابع کار پایینی داشته باشد مانند کلسیم و منیزیم. و شرطی که در نهایت لازم است این است که یکی از الکترودها شفاف باشند تا بازده خروجی نور گسیل شده بالا باشد. به همین دلیل در اغلب موارد از ایندیم- تین- اکساید (ITO) به عنوان آند استفاده می‌شود.

در ساختمان اغلب دیودهای نورگسیل آلی تعداد لایه‌هایی که به کار رفته‌اند از لایه‌های نشان داده شده در شکل ۱-۲ کمتر است زیرا بعضی از مواد آلی چند خواص ذکر شده در بالا را دارا هستند.

به عنوان مثال در قطعه تانگ^۱ و همکارانش (با ساختار $ITO/TPD^2/Alq_3^3/Mg:Ag$) که در سال ۱۹۸۷ ارائه شد [۱]، TPD نقش انتقال دهنده و تزریق کننده حفره و بازدارنده الکترون را دارد، و از طرفی Alq_3 توانایی این را دارد که به عنوان تزریق کننده و انتقال دهنده الکترون و ماده تابش کننده مورد استفاده قرار گیرد. در ساختار ذکر شده تشکیل اکسایتون (حالت برانگیخته ای که از ترکیب زوج الکترون و حفره تشکیل می شود) و گسیل نور در داخل لایه Alq_3 و نزدیک به مرز TPD رخ می دهد. از آنجا می توان به این موضوع پی برد که طیف الکترو لومینوسانس این قطعه با طیف فوتولومینوسانس Alq_3 یکسان است. در موارد ساده تر تنها یک لایه (لایه های پلیمری) تمام وظایف را انجام می دهند. در این نوع ساختارها تنها موقعی به بازده بالا می رسیم که تک لایه مورد استفاده توانایی تزریق و انتقال حفره و الکترون را به طور متعادل داشته باشد (در اکثر مواد آلی تحرک پذیری حفره ها از الکترون ها بالاتر است). از طرفی اگر ناحیه تابش کننده در نزدیکی یکی از دو الکتروود قرار بگیرد اکسایتون ها بصورت غیر تابشی واهلش کرده و به عبارتی نابودی^۴ اکسایتون صورت می گیرد.

شکل ۱-۲: دیاگرام انرژی در دیودهای نورگسیل آلی

^۱ Tang

^۲ N,N'-Bis(3-methylphenyl)-N,N'-diphenylbenzidine

^۳ Tris(8-hydroxyquinolate)aluminum

^۴ quenching

۳-۱ وضعیت ترازهای انرژی و فرایندهای فیزیکی دیودهای نورگسیل آلی

تفاوت اساسی بین دیودهای نورگسیل آلی و غیرآلی در چگونگی تزریق و انتقال حامل‌های بار است. در مورد دیودهای غیر آلی، حامل‌های بار از ناخالصی که در پیوند p-n وجود دارد نشات می‌گیرند (دهنده‌ها در نوع n و پذیرنده‌ها در نوع p) در حالیکه در مورد دیودهای آلی لازم است که حامل‌های بار از طریق الکترودها به داخل لایه آلی تزریق شوند. بعلاوه تحرک پذیری حامل‌های بار در لایه‌های آلی به علت پیوند نسبتاً ضعیف و اندروالسی بین مولکول‌ها و در نتیجه همپوشانی کم اوربیتالی در مولکول‌های مجاور، پایین است. به همین علت توزیع بار و پتانسیل در این قطعات کاملاً متفاوت است. در دیودهای غیرآلی چگالی حامل‌های بار در ناحیه خارج از ناحیه تهی تقریباً ثابت است. در حالیکه در دیودهای آلی حامل‌ها در نزدیکی الکترودها تجمع بیشتری دارند و چگالی آن‌ها با دور شدن از الکترودها به سرعت کاهش می‌یابد (رفتار بارهای فضایی^۱).

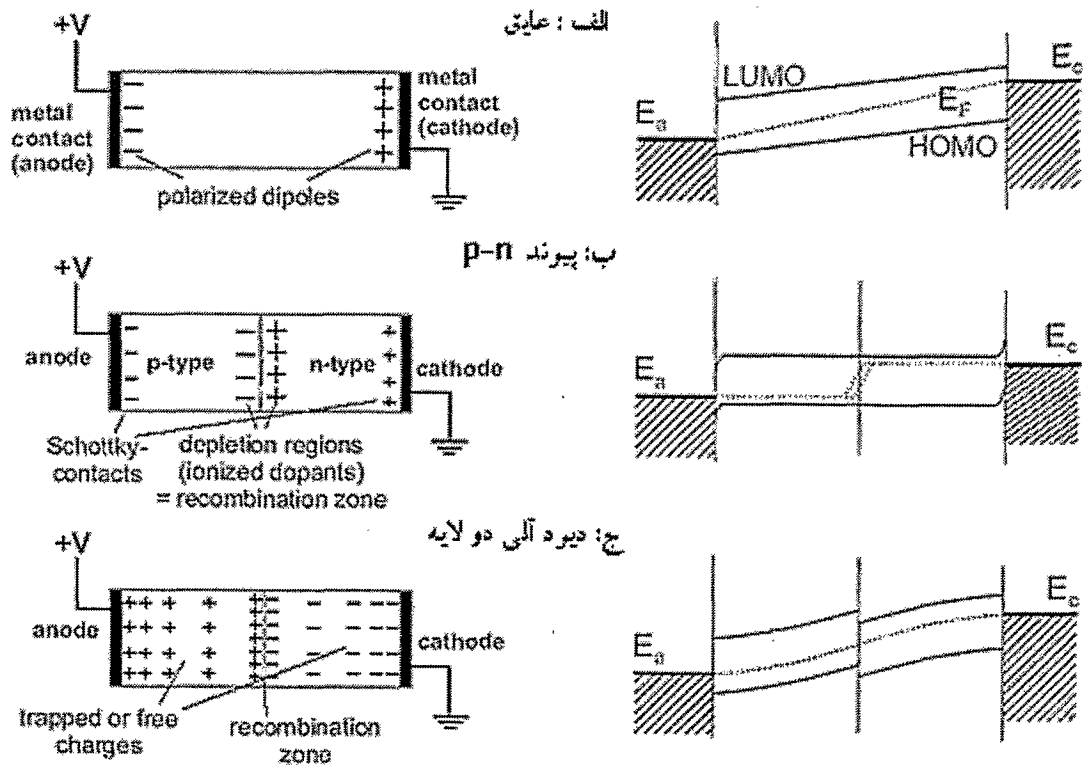
شکل ۳-۱ توزیع پتانسیل و بارهای خالص را برای الف) عایق ب) پیوند p-n غیر آلی معمول ج) یک LED آلی دولایه را نشان می‌دهد.

هیچ حامل باری به داخل عایق تزریق نمی‌شود. چگالی کمی که وجود دارد به علت جهت‌گیری دوقطبی‌ها است و میدان خارجی تقریباً یکنواخت روی نمونه توزیع شده است. برای پیوند p-n معمول بارها از یک سطح تماس شبه اهمی شاتکی که بین فلز و نیمه‌رسانا است تزریق می‌شود. بارهای خالص در داخل ناحیه تهی پیوند p-n تجمع می‌کنند. تقریباً هیچ ولتاژی دو سر ناحیه تهی مشاهده نمی‌شود و بازترکیب حامل‌ها و در نتیجه الکترو لومینوسانس در ناحیه تهی رخ می‌دهد [۲].

در مورد دیودهای آلی، بارها توسط الکترودها تزریق می‌شوند و ناحیه بارهای فضایی در OLED شکل می‌گیرد. تجمع بارها با دور شدن از دو الکتروود کمتر می‌شود. در دیود دولایه مانند شکل ۳-۱ ج بارهای تزریق شده در مرز مشترک متوقف می‌شوند بنابراین بازترکیب در نزدیکی همین مرز رخ می‌دهد [۳].

¹ Space charge limited behavior

شکل ۱-۳: توزیع بار و پتانسیل

رفتار اپتوالکترونیکی دیودهای نورگسیل آلی با تاثیر متقابل چند فرایند مشخص می شود [۲ و ۳ و ۴]:

- i. تزریق حامل های بار از آند و کاتد به لایه های مجاور
  - ii. بازتوزیع میدان الکتریکی داخل لایه های آلی (بطوریکه تزریق بار در الکترودها را کاهش می دهد)
  - iii. بالا رفتن بارهای فضایی از سد پتانسیل ایجاد شده در مرز مشترک
  - iv. وابستگی تحرک پذیری حامل های بار به دما و میدان الکتریکی
  - v. تشکیل اکسایتون در مرز مشترک
  - vi. تشکیل اکسایتون در داخل لایه های آلی
  - vii. واهلش اکسایتون ها به حالت پایه به صورت تابشی یا غیر تابشی
- از طرفی وجود ناخالصی و بی نظمی در ساختار مواد آلی باعث ایجاد تله های بار در لایه های آلی می شود و پر و خالی شدن این تله ها نیز در تعیین رفتار دیود نورگسیل آلی تاثیر گذار می باشد.

هدف از مشخص کردن رفتار اپتوالکتریکی و پارامترهای دیود نورگسیل آلی، افزایش بازده دیود و در مقابل کم کردن ولتاژ عملکرد آن می باشد.

۱-۴ مقایسه‌ای بین LED های آلی و غیر آلی

در جدول ۱-۱ مقایسه ای بین مشخصات عملکرد دیودهای آلی و غیر آلی نمایش داده شده است. LED های غیر آلی جزو منبع نور نقطه ای محسوب می شوند در حالیکه LED های آلی گسیل کننده های سطحی هستند. بنابراین تابش نور از دیودهای آلی اغلب بر حسب cd/m^2 و در دیودهای غیر آلی بر حسب کاندلا^۱ بیان می شود. این تفاوت بیان می کند که دیودهای آلی نمی توانند جایگزینی برای دیودهای غیر آلی باشند اما می توانند کاربرد کاملاً جدیدی داشته باشند. از جدول ۱-۱ ممکن است این برداشت حاصل شود که دیودهای غیر آلی عملکرد بهتری نسبت به دیودهای آلی دارند. اما در این جدول به امکان استفاده از LED های غیر آلی در آرایه های بزرگ با قیمت معقول اشاره نشده است. برای یک نمایشگر معمولی به طور متوسط به 1024×1280 پیکسل در ۱۵-۲۰ اینچ نیاز داریم. این امکان برای دیودهای غیر آلی وجود ندارد اما به علت درخشندگی بسیار زیاد آنها، از این LED ها در نمایشگرهای بزرگ در نور روز استفاده می شود. بعلاوه LED های غیر آلی برای سیستم‌هایی نظیر پروژکتورها که کیفیت نوری در آنها مهم است استفاده می شوند [۵].

¹ candela

جدول ۱-۱: مقایسه‌ای بین دیودهای نورگسیل آلی و غیر آلی [۵].

دیوید آلی (کمیلاً در سطحی)	دیوید غیر آلی (کمیلاً در سطحی)	ماده تابش کننده (رنگ)
Alq3:QAD (سبز)	InGaN (سبز)	ماده تابش کننده (رنگ)
۳/۴	۳/۴	ولتاژ عملکرد (ولت)
۱۰ (در 100cd/m ²)	۱۴-۲۰	بازده توانی (lm/W)
۲-۳	۴-۶	بازده کوانتومی داخلی (photons/electron)
2mm ²	0.1mm ²	سطح دیود
0.9 (برای 100cd/m ²)	2*10 ⁴	چگالی جریان (mA/cm ²)

در مقابل دیودهای آلی برای استفاده در نمایشگرهای تخت مانند لپ تاپ و تلویزیون مناسبتر هستند. بازده و ولتاژ عملکرد آنها در حدود بهترین LED های غیر آلی است از طرفی مراحل ساخت آنها بسیار مقرون به صرفه تر می باشد. دیود های نور گسیل غیر آلی نیاز به ساختار منظم و بدون نقص دارند در حالیکه دیودهای نورگسیل آلی ساختارهای آمورف دارند و لایه‌های آنها در خلا و با روش تبخیر گرمایی به راحتی روی زیرلایه های بزرگ هم قابل ایجاد است [۶ و ۷ و ۸].

علاوه بر هزینه ساخت دلیل دیگر مقرون به صرفه بودن دیودهای نورگسیل آلی در فاکتور ضریب شکست آنها است. برای دیودهای نورگسیل غیر آلی معمول ضریب شکست در محدوده ۲/۵ تا ۳/۲ است [۹]. در حالیکه مواد آلی (مثلاً Alq3) ضریب شکست در حدود ۱/۷۲ است [۱۰]. اندازه ضریب شکست از این نظر اهمیت دارد که در محاسبه بازده وارد می شود. در یک تقریب کلاسیکی ساده برای بازده خارجی داریم:

$$\eta_0 = 1/2 \left(1 - \frac{\sqrt{n^2 - 1}}{n} \right) \approx \frac{1}{4n^2} \quad (1-1)$$

با این تقریب ساده بازده برای دیودهای غیرآلی (n=3.5) ۲/۱ درصد و برای دیودهای آلی (n=1.72) ۳/۹٪ می باشد بنابراین از این نقطه نظر هم دیودهای آلی ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصد نسبت به دیودهای غیر آلی برتری دارند. علاوه بر این مزایا، نیمه رساناهای آلی دارای خواص منحصر به فرد دیگری هم هستند که در بسیاری از کاربردها آنها را بر نیمه رساناهای معمول غیر آلی برتری می بخشد. اولاً بسیاری از تابش کننده های آلی مانند Alq₃ در طیف تابشی خود نسبت به طیف جذبی به سمت طول موج های قرمز شیفت دارند که این خصوصیت موجب جلوگیری از اتلاف نور تابشی از طریق جذب مجدد می شود. به علاوه، به علت بازده فلورسانس بالا در این مواد، تنها لایه نازکی از آنها (در حدود 20nm) در ساختار مورد نظر کفایت می کند. مزیت دوم نیمه رساناهای آلی نسبت به نیمه رساناهای غیر آلی معمول این است که می توان از مواد آلی که ضریب جذب بالایی دارند در ساختار فتوولتائیک ها با ضخامت خیلی کم استفاده کرد [۱۲ و ۱۱].

به علاوه نیمه رساناهای آلی خواصی دارند که تکنولوژی ساخت آنها را بسیار آسان تر می کند. از جمله این که ستنز آنها ارزان تر است و قابلیت لایه نشانی آنها روی سطوح بزرگ (با استفاده از روش تبخیر یا لایه نشانی چرخشی) وجود دارد. از طرفی این لایه ها قابلیت انعطاف دارند، بنابراین با استفاده از آنها می توان قطعه هایی ساخت که انعطاف پذیر باشند و این مساله می تواند کاربرد و جذابیت بالایی در صنعت و تکنولوژی داشته باشد.

سیر رشد پارامترهای دیودهای نورگسیل آلی بسیار سریع اتفاق افتاده است. همانطور که در شکل ۱-۴ مشاهده می شود در مدت کوتاهی پارامترهای اپتوالکتونیککی این قطعات به مرز بهترین نیمه رساناهای غیر آلی رسیده و حتی در بعضی موارد از آنها پیشی گرفته است.